

Gerevich Tibor

Új műemlék-törvény készül

Gerevich Tibor, a Műemlékek Országos Bizottságának új elnöke nyilatkozik terveiről

— Az Est tudóstájékoztató —

A kultuszminiszter a mai napon a Műemlékek Országos Bizottságának elnökévé Gerevich Tibor egyetemi professzort nevezte ki. A bizottság utolsó elnöke báró Forster Gyula volt, aki negyven évig töltötte be ezt a tisztet és a háború után mondott le. Azóta az elnöki hivatást a mindenkori kultuszminiszter gyakorolta, helyettes elnök előbb Kertész K. Róbert, majd báró Wlassics Gyula államtitkár volt. Félszázaddal ezelőtt az államtitkárok helyébe Gerevich Tibort nevezte ki a miniszter, majd most az elnöki tisztet töltötte be vele.

A Műemlékek Országos Bizottságának elnöksége művészi és művészettörténeti szempontból egyike a legfontosabb pozícióknak, mert az 1881. évi XXXIX. törvényeik alapján a bizottság hatósága a műemlékek védelmének és gondozásának. A bizottság tartja nyilván, tekintet nélkül a korra, a történeti és művészeti jellegű épületeket és azok tartozékait. Kötelessége felügyelni is ezekre. Tehát mind több és több műalkotás tartozik a hatáskörébe. A műemlékvédelem az utóbbi időkben igen nagy jelentőségre tett szert, a lebontások elleni védekezés és a modern városrendezés mind nagyobb feladatokat róra. Hivatása, hogy a mult művészi emlékeinek megbecsülését a mai élet követelményeivel egyeztesse össze. Ezért öröndetes, hogy végre szakember került, művészettörténész, a bizottság élére.

Miután a bizottságra nagy országos feladatok várnak, megkérdeztük Gerevich Tibort, milyen tervekkel indul új munkájának.

Budapest műemlékeinek pusztulása

— Bár az ország műemlékeiben leggazdagabb vidékeit, — mondotta Gerevich professzor — a Felvidéket és Erdélyt elszakították, a csonka hazának is annyi nagybecsű műemléke maradt fenn, hogy ez a közvélemény számára szinte meglepetés lehet. De a műemlékek száma napról napra önmagától is nő, hiszen nemcsak az emberek, de a művészi alkotások is öregbebbek lesznek. A műemlékké válás folyamata állandóan folyik. Amikor a műemlék-törvényt hozták, csak a középkor alkotásait tartották műemléknek és megőrzésre méltónak. E helytelen felfogás következtében szemünk láttára romboltak le Budán és különösen Pesten sok szép régi épületet, egész városrészeket. Hogy ne mondjak mást, az egész Belvárost. *Tévhit, hogy a budapesti műemlékek a spekulációnak estek áldozatul. Az igazi ok a műemlékekről alkotott akkori helytelen hatósági felfogás és a törvény helytelen értelmezése volt.*

— Érdekes, hogy ma a modern művészet forringsámai közepette mennyire megnőtt a műemlékek megbecsülése és a régi iránti érzék. A műemlékekkel szemben megjavult a közhangulat: társadalmi erő, amelyre új működési körömben bizton építeni merek.

— Programomat tervszerűen, széles fronton akarom kiépíteni, nemcsak a bizottság-él utalt ügyeket bürokratikusán elintézni. Ennek a programnak főbb pontjai egyelőre: a belvárosi templom, a Mátyás-templom, a zsámbéki rom-templom, a bélapátfalvai cisztercita templom és a váraknak hosszú sora: Visegrád, Esztergom, Diósgyőr. Fontos teendők várnak ránk a római ásátások körül is. A zsámbéki templom, amely az ország legszebb műemléke és amelyet nézetem szerint egészen helytelenül ki akartak építeni, újszerű műemléki megoldást találtam; magát a romot mai állapotában megerősítjük, biztosítjuk, nem rontjuk el hamis toldalékokkal és a körülötte levő

terepet kellemes ligetté varázsoljuk.

— A napokban helyszíni szemlét tartottam Zsámbékon, ott kezembe került egy autobusz-reklám: »Tekintsük meg a zsámbéki romot, mert már csak rövid ideig látható, ki fogják építeni. Szerencsére ezt a veszélyt sikerült elhárítani. A kultuszminiszter, mint kiváló történettudós, fenti tervemet jóváhagyta, egy kövekkel való történelemhamisítást nem is tűrne el.

Műemlék-kiállítás

— Tervbevettem az ország műemléki lajstromjának elkészítését és a nagyközönség számára is könnyen érthető képes füzetek kiadását, hogy az ország megismerje és megbecsülje művészeti emlékeit. Kiegészítem és hozzáférhetővé teszem a nagyközönség számára, eddig 20.000 darabot számláló rendkívüli értékű műemléki gyűjteményt. A ma még holt anyagból jövő évben nagy műemlék-kiállítást rendezek.

— Állandóan figyelemmel fogom kísérni az elszakított területek műemlékeinek sorát, amelyek integráns részei a régi magyar művészetnek. Ilyen értelemben igyekszem megőrizni a régi magyar művészet integritását.

— Hóman kultuszminiszter megbízásából új műemléki törvényjavaslatot dolgozok ki, mert a magyar törvény a világ legrégebbi ilyen törvénye. A művészeti emlékek védelmét a háború után minden országban korszerűsítették. Az új műemlék-törvény egyik része lesz a miniszter tavasszal elindított művészeti törvényalkotás-akciójának. A tervezettel nagyjában már elkészültem és az az egyes műemlékek védelmén kívül uccák, sőt városrészek védelméről is gondoskodni fog. Az új törvénytervezetnek reformja azonban elsősorban magának a »műemlék« korcs szóalkotásnak megváltoztatása lesz, aminek helyébe »történeti és művészeti emlékek« megjelölést fogom javasolni. Remélem, hogy a műemlékek ügyének népszerűsítéséhez ennek a népszerűlten és groteszk szónak megváltoztatása is hozzá fog járulni.

Sikerült versenynap Megyeren

A Pestvidéki Versenyegylet vasárnapi versenynapja minden tekintetben jól sikerült. A nagy hőség dacára igen sokan rándultak ki a versenyekhez, melyek egy-két kivétellel reális eredménnyel végződtek.

I. Tiny (Koltay) 1, Allegra (Benárd) 2, Giralba (Galánthay) 3. Fm.: Ilka, Algir. Nyakh., 5 h. 10:19, 12, 14. Pari, 3. Befutó: 5:37.50.

II. San Remo (Singer) 1, Ignác (Mészáros) 2, Bokros (Frosch) 3. Fm.: Haramia, Budár, Vak tyúk. ¼ h., 2 h. 10:34, 13, 12, 3, 8/10 reá.

III. Mestra (Szentgyörgyi) 1, Feketerigó (Mészáros) 2, Simla (Dósa) 3. Fm.: Bánk bán, Retyezát, Rubicon. ¼ h., ötnegyedh. 10:60, 30, 19. 5, 2½.

IV. Csirkefogó (Símics) 1, Nem baj (Benyó) 2, Garuda (Hála) 3. Fm.: Samaki, Gyöngyhalász, Fejrh., 2½ h. 10:20, 13, 17. 8/10 reá, 3. Befutó: 5:20.

V. Gombolyag (Szentgyörgyi) és Brighton (Tamási) 1, Kiskun (Horák) 3. Fm.: Lurkó, Mamusz, Limanova, Lángvirág, Pose, Szaffi, Alattomos, Hír. Holtverseny, 2 h. 10:17—20, 16, 17, 26. 3, 2, 12.

VI. Dánia (Heurich) 1, Poprád-Felka (Szentgyörgyi) 2, Atropos (Gosztonyi) 3. Fm.: Legyes, Lenke, Peleador, Sorella, Sylva, Kézpénz, Rebeca. 1 h., 2 h. 10:300, 61, 38, 18, 12, 16, 2½.

VII. Barátnő (Müller) 1, Repris (Hála) 2, Nohát (Tamási) 3. Fm.: Dénes, Parancs, Bubos, Napa, Charles, Papuschós, Tuzok, Siegfried, Hypermangan Bonnétable, Indiscreeet, Domsello. 1½ h., nyakh. 10:57, 19, 15, 20. 5, 2, 3.